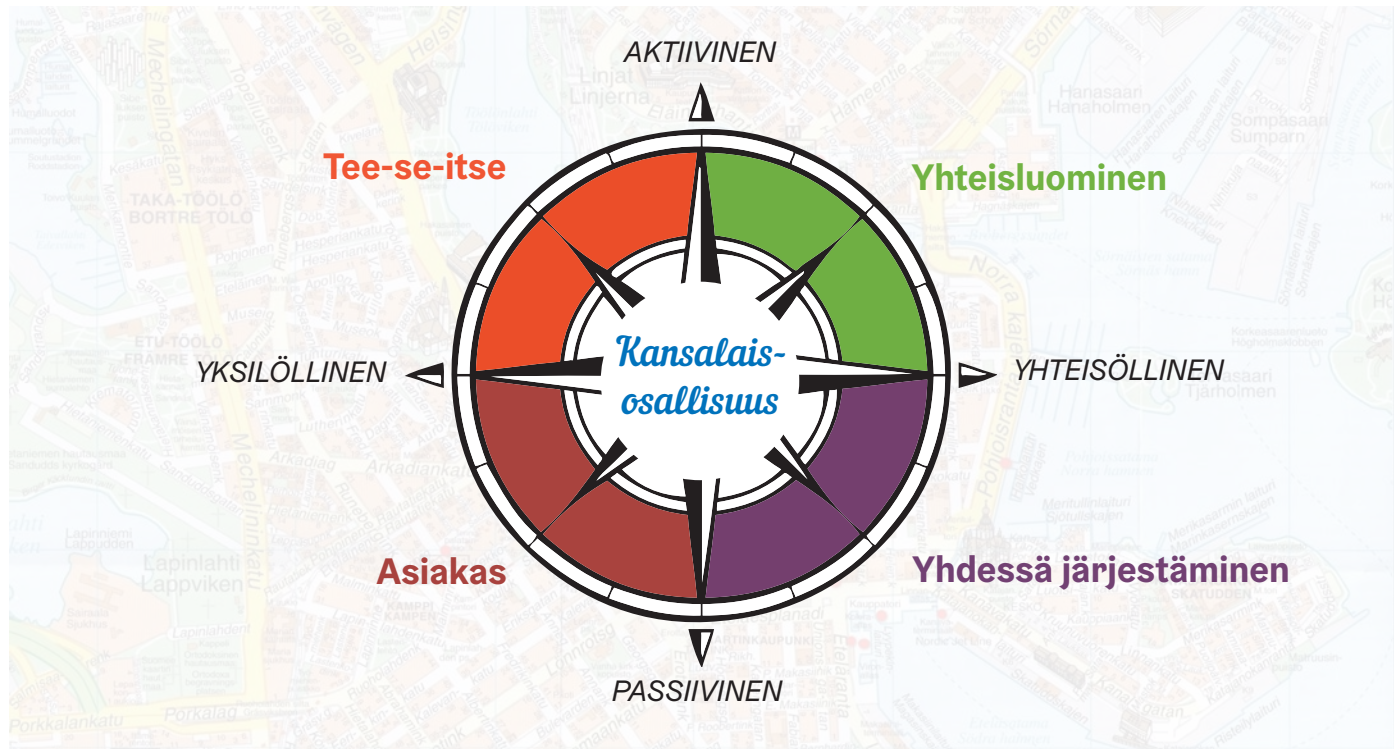

Kaupunki-KOMPASSI tulevaisuuteen

Miksi kansalaisten vaikuttaminen on tärkeää

Helsinki

Helsinki 2050

Design-tutkimusjulkaisu, 2017, Helsinki Lab

Tervetuloa muutokseen

Puheenvuoro luovan johtamisen leirillä

Sami Sarvilinna

Tervetuloa muutokseen! Moni teistä ajattelee, että muutosta on tehty jo vaikka kuinka pitkään; onko tervetulotoivotus siis vähän jälkijunassa, kun olemme jo ehtineet tehdä muutosta ja saada aikaankin vaikka kuinka paljon? – Ei varmaankaan. Tämä on se joukko, joka vie osaltaan koko kaupungin muutosta eteenpäin: miettii ja suunnittelee millä tavoin sitä tehdään, viestii siitä kaupungin muulle joukolle sekä kaupungin ulkopuolelle kaikille, joita kaupungin asiat kiinnostavat. Tämä joukko johtaa, motivoi, valmentaa ja kaikilla mahdollisilla tavoilla edistää muutosta.

Kaikki te pääsette kädet savessa muutosta tekemään. Emmekä myöskään ole liian myöhään liikkeellä: työ on aloitettu, muttei missään mielessä vielä valmis, ei lähelläkään valmista.

Millainen muutos on meneillään?

Itse olen miettinyt, minkälaisesta muutoksesta tässä on kysymys. Ensinnäkin, muutaman viikon päästä pidetään vaalit ja vähän sen jälkeen saadaan pormestari – tämä on poliittisen tason muutosta. Sen lisäksi meillä on rakenteellinen muutos: tulevat toimialat, palvelukokonaisuudet ja palvelut. Itse haluaisin lähestyä asiaa sitä kautta, että tässä muuttuu myös tapa, jolla teemme yhdessä töitä. Millä tavalla kaupungin asioita hoidetaan ja miten tehdään parasta mahdollista kaupunkia kaupunkilaisille ja kaikille niille, jotka täällä meidän kanssamme asuvat ja elävät?

Nyt on tilaisuus alkaa tehdä asioita uudella tavalla yhdessä – johdonmukaisesti, ei vain valikoiden yksittäisissä asioissa. *Luodaan tekemisen malli, jossa tehdään asioita yhdessä poikki koko kaupungin organisaation, sen eri tasojen, toimialojen ja keskushallinnon niin, että hallintokuntien saaristosta päästään siihen, että asiat ovat aidosti yhteisiä. Tähän sisäiseen muutokseen olemme ryhtymässä.*

Yhteistyössä on voimaa

Itse luotan siihen, että kun suunnitellaan, valmistellaan, tehdään ja toteutetaan yhdessä, lopputulos on parempi kuin silloin, jos tehdään erikseen. Totta kai se vaatii asennemuutosta ja valmiutta muuttaa omia toimintatapojaan, kun tekee asioita avoimesti muiden kanssa ilman, että pitää koko ajan kiinni omasta roolistaan.

Nykymallissa toimivaltarajat ovat varsin tiukkoja: on määritelty hyvin täsmällisesti, kuka vastaa ja kuka päättää mistäkin. Kukaan ei ylläty kun sanon, että ohan se johtanut jäykkyyteen päätöksenteossa ja oman tontin varjelemiseen.

Näkökulmaa pitää avartaa

Jos halutaan tehdä asioita yhdessä, omasta tontista pitää päästää vähän irti, pitää olla valmis luopumaan omasta valta-asemastaan samoin kuin luopumaan siitä ajatuksesta, että vastuuasema tai -tehtävä määrittää, kuka asiasta tietää eniten. *Asiantuntemus ja asianomistaminen eivät luo viisauden monopolia, vaan viisautta saattaa löytyä kaupungista muualtakin.*

Sitä täytyy nyt hyödyntää ja pyrkiä tekemään sellaista, mikä menisi kohti kaupungin ja kaupunkilaisten yhteistä hyvää laajasti ymmärrettynä eikä pelkästään jostain sektorinäkökulmasta katsottuna. On ymmärrettävää ja luonnollista – ainakin itsessäni tunnistan sen – että keskusteluissa haluaa yleensä painottaa omaa näkökulmaansa. Itse koen oppimistarpeeksi sen, että asioita pystyy tarkastelemaan muistakin näkökulmista kuin vain omasta.

Tehdään eri tavalla

Tällainen tilaisuus, jossa keskitytään asioihin yhdessä, antaa mahdollisuuden vaihtaa näkökulmaa ja ruveta katsomaan asioita myös jonkun muun suunnasta. Ehkä se oma näkökulma jopa unohtuu vähäksi aikaa. Tästä syystä tapahtumamme teema, luovan johtamisen leiri, viehättää minua ajatuksellisesti. Se viehättää myös siksi, ettei se ole kaupungille tai hallinto-organisaatiolle ihan tyyppinen tapa toimia.

Luovuus ja julkinen hallinto eivät ole luontaisia partnereita. Tänä ja huomenna on tilaisuus tehdä hieman eri tavalla kuin on totuttu. Itse yritän suhtautua avoimen ja vilpittömän luottavaisesti siihen mitä tulee ja totta kai toivon, että samalla asenteella muutkin haluavat luovaa ajattelua lähestyä ja antaa itsestään jotain, mitä ei normaalissa työtilanteessa välttämättä tekisi. Täällä ei tarvitse pelätä, vaan kannattaa ottaa tämä tilaisuutena tehdä asioita uudella tavalla ja uuden kokemuksen kautta.

Olemmeko valmiit muuttamaan?

Täällä mukana oleminen on minusta signaali siitä, että porukka on lähtökohtaisesti valmis muuttamaan ja tekemään asioita uudella tavalla. Se on hyödyllistä muutoksen aikaansaamisessa. Kun vaaditaan, että organisaatio muuttuu ja ihmiset ja työtavat muuttuvat, että tehdään asioita uusien ihmisten kanssa uusissa työyhteisöissä – siihen ei kovin hyvin sovi se, ettemme itse olisi valmiita muuttamaan.

Monelle on helppoa ajatella, että vaikka systeemi muuttuu ympärillä, itse on valmiiksi täydellinen – tai ainakin niin hyvä, ettei ole tarvetta muuttua. Tämä on aika vaarallinen ajattelutapa. Ainakin omalta osaltani totean, että muuttumisen tarve ja toimintatapojen uudelleenajattelemisen tarve on ihan ilmeinen. En mitenkään pystyisi tekemään työtä, johon olen ryhtymässä, samalla tavalla kuin tein aikaisempaa työtäni. Luulen, että tämä pitää paikkansa aika monen muun kohdalla. Sen takia harjoittelemme yhdessä, ettei kukaan jää yksinään miettimään.

Toivottavasti kaikilla on täällä hauskaa, toivottavasti kaikki haluavat ja uskaltavat osallistua ja satsaavat siihen, mitä teemme. Meillä on tilaisuus olla avoimia toisillemme. Täällä syntyviä tuloksia käytetään jatkossa hyväksi kaupungin strategian valmistelussa ja muussa valmistelutyössä. Uskon ja toivon, että tässä syntyy oppimisprosessin lisäksi myös ihan konkreettista materiaalia, jota voidaan käyttää hyödyksi, kun mennään eteenpäin.

Tervetuloa muuttamaan kaikki!

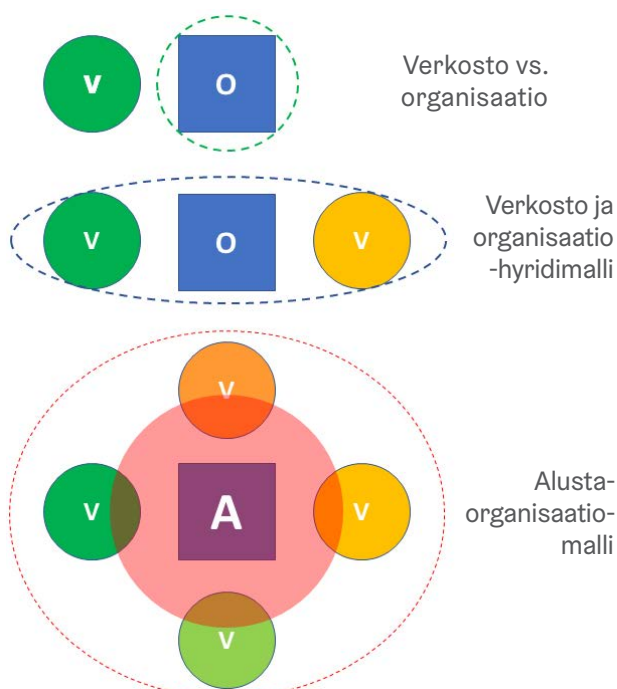
Kohti avointen organisaatioiden kulttuuria

Anne Stenros

Teknologinen ja yhteiskunnallinen murros, jossa parhaillaan elämme on johtanut transformatiiviseen trendiin, jossa niin isot kuin pienetkin organisaatiot kokevat muodonmuutoksia. Entinen pysyvä maailma suljettuine organisaationeiden on osoittautunut liian jäykäksi ja kyvyttömäksi nykyisessä nopeassa muutoksessa – ja erityisesti tulevaisuuden yhä eskaloituvassa kehityksessä. Jatkuva muutos ja disruptiivinen kehitys on huono toimintaympäristö perinteiselle lineaariselle ajattelulle ja sitä tukevalle organisaatiomallille. Kasvaessaan ja verkottuessaan asiat tuottavat verkottuneita ongelmia – kun ratkaisemme yhden ongelman, tuotamme samalla useita uusia. Tästä johtuu kompleksisuuden kasvu aikamme ongelmien ja ratkaisujen edessä.

Olemme siirtymässä suurien suljettujen organisaatioiden ajasta pieniin, avoihin ja joustaviin. Isot organisaatiot joutuvat avautumaan ja opettelemaan ketteryttä, jopa luovuutta, voidakseen olla yhteistyössä pienten verkostopohjaisten ja innovatiivisten toimijoiden kanssa. Toisaalta myös pienet verkostoyritykset joutuvat luomaan struktuuria ja järjestystä toimintaansa voidakseen skaalata innovaatioita yhdessä suurten organisaatioiden kanssa. Tässä rajapinnassa alkaa syntyä ns. *hybridi-organisaatioita*, jotka ovat samanaikaisesti tehokkaita ja tuloksellisia suuressa mittakaavassa, mutta myös riittävän nopeita ja innovatiivisia tarttuakseen rohkeasti uusiin mahdollisuuksiin.

Suljetusta avoimeen organisaatio-malliin:

Uudelle järjestykselle on ominaista **avointen alustaorganisaatioiden kulttuuri**. Yksi merkittävä osa tätä kehitystä on ajatus kaupungista innovaatioalustana, joka tarjoaa niin yrityksille kuin yksityisille organisaatioille ja lisäksi kansalaisillekin mahdollisuuden avoimeen vuorovaikutukseen ja palveluiden yhdessäkehittämiseen. Monet suuret organisaatiot harjoittelevat uutta ns. hybridimallia Living Labien, avointen kehitysalustojen avulla – kuten Helsingin kaupunki Fiksun Kalasataman tai 6Aika-strategian avulla. Yksilötasolla avoin verkostoyhteiskunta tai sen pienempi taso: kaupunki avoimena verkostoorganisaationa merkitsee **yksilön ja ihmisten osallisuuden ja osallistumisen painoarvon kasvua** – palveluiden käyttäjistä on tulossa potentiaalisia datan ja palveluiden tekijöitä perinteisten tuottajien – eli yritysten ja julkisten toimijoiden – rinnalle.

Eric Hoffer, edesmennyt amerikkalainen sosiaalifilosofi, kuvaa kaupunkien syntyä ja kehitystä ihmiskunnan alusta. Eräänä pääargumenttina hän esittää, että kaupungit ovat mahdollistaneet innovaatiot ja että mitään todellista uutta ei ole syntynyt kyllien aikakaudella tai kylistä. Hänen mielestään kaupungit ovat uudistumisen ajureita ja kehityksen kärjessä. Hofferin mukaan kylässä vastustetaan kaikkia uusia asioita, samoin kuin vieraita ihmisiä. Sen sijaan kaupungissa luova miljöö sisältää työn ja välttämättömyyksiä suorittamisen rinnalla vapaata aikaa, joka mahdollistaa leikin ja kokeilun, mutta ennen kaikkea se tarjoaa mahdollisuuden erilaisten ihmisten vuorovaikutukselle.

Laajemmin ajatellen Hoffer kuvaa kahta erilaista organisaatiota: suljettua ja torjuvaa sekä avointa ja moni-ilmeistä. Kaupunkien kohdalla tätä voi tulkita siten, että on olemassa 'kyläkaltaisia' suljettuja kaupunkiorganisaatioita ja 'metropolimaisia' avoimen toimintakulttuurin ja moniarvoisuuden kaupunkiorganisaatioita. **Monet kaupungit elävät edelleen murrosta kylästä metropoliksi – suljetusta toimintakulttuurista avoimeksi.**

Avoin verkostopohjainen systeemi tai organisaatio mahdollistaa **yhteiskehittämisen ja yhteisluomisen**, joka nopeuttaa monimutkaisten ratkaisujen ja kokonaisuuksien kehittämistä ja toteuttamista. Juuri tämä yhteiseen alustaan, avoimeen kokeiluun ja innovatiiviseen ajatteluun perustuva kehitystyö on tulevaisuuden pelastava voima. Meidän tulevaisuutemme riippuu kyvystämme ratkoa yhdessä ongelmia ja tuottaa yhteisesti ratkaisuja avoimessa, yhteisen arvonluonnin moni-ilmeisessä kulttuurissa.

STRATEGINEN MUOTOILU JA LUOVA SKENAARIOSYKLI

Perinteisen strategiatyön rinnalle on nostettu tulevaisuuden tutkimus ja erityisesti skenaariotyö, joka on nopeasti reagoivaa ja avoimesti uusia mahdollisuuksia tarkastelevaa, luovaa strategiatyötä.

Sen sijaan että tulevaisuuden tarkastelu nähdään suljettuna prosessina, uusi fokus on muotoilijan joustavan ja intuitiivisen ajattelutavan soveltamisessa jatkuvaan avoimeen tarkasteluun skenaarioiden kautta. Tällöin on mahdollista joustavasti mukautua nopeatempoisiin muutostarpeisiin ja toimintaympäristön disruptiivisiin ilmiöihin.

STRATEGIASUUNNITTELU

Perinteinen strategiasuunnittelu on kriisissä. Viimeaikaisessa ammatikeskustelussa koko ajatus pitkäjänteisestä strategiasuunnittelusta on kyseenalaistettu vanhanaikaisena ja liian jäykkänä nykyajan jatkuvan muutoksen, jopa turbulenssin keskellä. Perinteinen, nykytilanteen faktoihin perustuva analyysi tulevaisuudesta, ei ole riittävän monipuolinen, kun yritämme ymmärtää tulevaisuuden tuomia uusia haasteita ja mahdollisuuksia.

Analyttisen lähestymistavan sijaan ja sitä täydentämään on herännyt tarve edellistä joustavampaan, avoimempaan ja mielikuvituksellisempaan lähestymistapaan. Strategista suunnittelua tarvitaan kuitenkin myös jatkossa hahmottamaan tulevaisuuden tavoitteita, mittareita ja toiminnallisia kehityssuuntia.

Skenaarioprosessi on työkaluna perinteistä lineaarista strategiasuunnittelua monipuolisempi erityisesti nykyisen kompleksisen ja verkottuneen toimintaympäristön tarkasteluun, koska se ottaa huomioon monialaiset ja moni-ilmeiset näkemykset ja on luonteeltaan erilainen, moniselitteinen systeeminen lähestymistapa

SKENAARIOSUUNNITTELU

Viimeisten viidentoista vuoden aikana Oxfordin yliopistossa kehitetty skenaariomalli, eli ns. OSPA-malli (the Oxford Scenario Planning Approach), on vakiintunut yhdeksi laajimmin sovelletuksi menetelmäksi tarkasteltaessa vaihtoehtoisia tulevaisuuksia.¹ Tätä skenaariosuunnittelumallia ovat käyttäneet sekä yksityiset yritykset että julkishallinnon organisaatiot. OSPA-mallin ytimessä on vuorovaikutteinen ja iteratiivinen sosiaalinen prosessi, joka tukee avoimen, joustavan ja eksplisiittisen tulevaisuuden kehittämistä käymällä keskustelua siitä, miten nykytilanne arvoidaan suhteessa useisiin

vaihtoehtoihin tulevaisuuskuviin. OSPA-malli on oppijakeskeinen ja oppimispohjainen iteratiivinen malli strategiselle keskustelulle. Se on suunniteltu strategian valmistelijoiden, suunnittelijoiden ja päättäjien tueksi löytämään enemmän ja parempia mahdollisuuksia selvittää ja onnistua aikamme jatkuvasti muuttuvassa ympäristössä.

Tulevaisuuden tutkimus ja skenaariotyö tuo strategiaan luovuuden elementin, epälineaarisen ajattelun, joka haastaa perinteisen mallin ja täydentää sitä. Epälineaarisessa skenaariokeskustelussa syntyy uudenlaisia tulevaisuusnäkökulmia, joita analyttinen, lineaarisesti asioita tarkasteleva perinteinen prosessi ei pysty tuomaan esiin. Nykyisin menestyneimmin skenaariosuunnittelua hyödyntävät organisaatiot käyttävät skenaario-työkalua **jatkuvana keskusteluprosessina eikä kertaluonteisena projektina.**

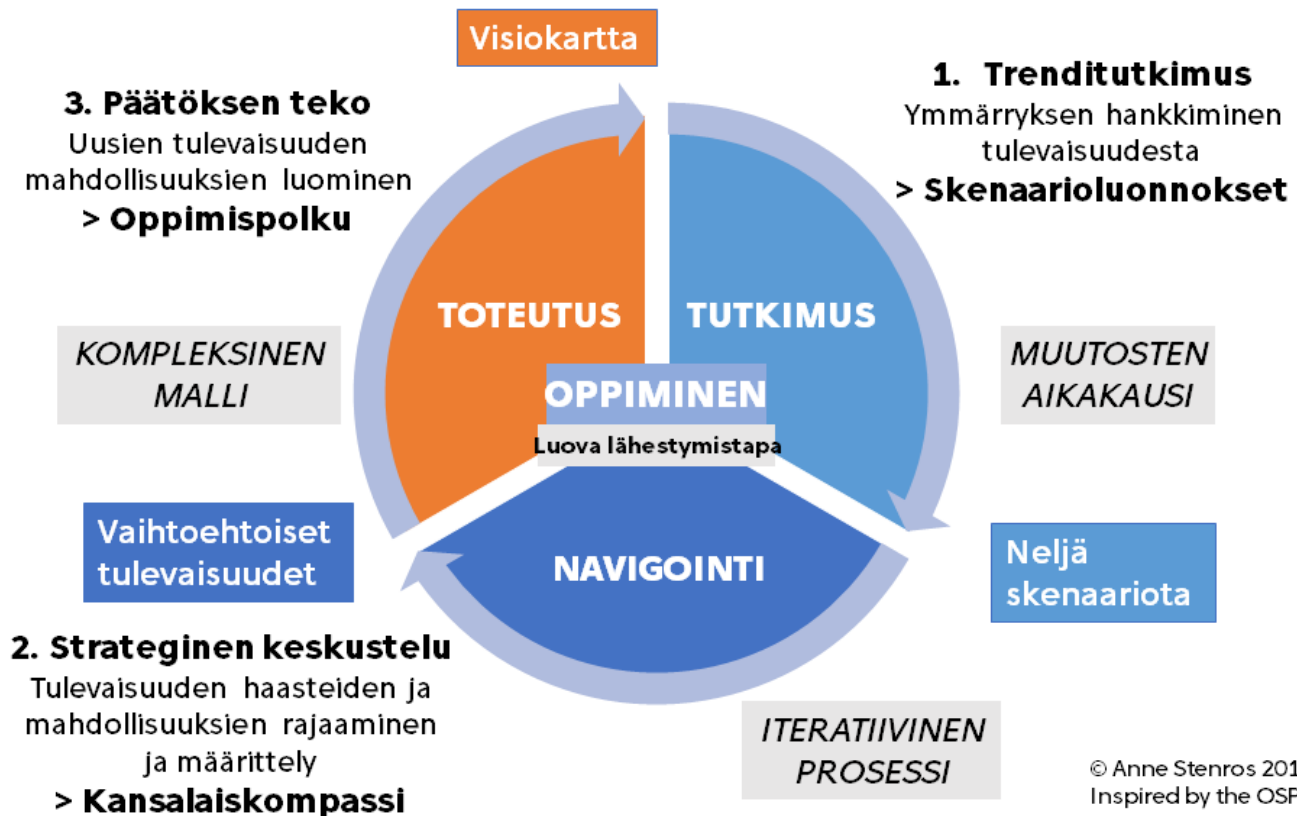
STRATEGINEN MUOTOILU

Analyttisen strategiasuunnittelun puutteista johtuen monet liikkeenjohdon konsulttitoimistot ovat viime vuosina lisänneet muotoilun ja luovan ajattelun osaksi lähestymistapoja. Tämä on mennyt jopa niin pitkälle, että raja liikkeenjohdon konsulttitoimistojen ja muotoilutoimistojen välillä on hämärtynyt molempien nojatessa yhä enemmän muotoiluajattelun periaatteisiin: ihmiskeskeiseen ja iteratiiviseen lähestymistapaan.

Innovatiiviset organisaatiot ovat siirtyneet nykyhetken ymmärtämisestä aktiiviseen tulevaisuuden tekemiseen ja sen muotoiluun. Muotoilijat eivät näe maailmaa annettuna ja

1, R. Ramírez & A. Wilkinson: Strategic Reframing – The Oxford Scenario Planning Approach. Oxford Univ. Press, 2016

Skenaariosykli: mahdollisia tulevaisuuksia etsimässä

valmiina, vaan pikemminkin mahdollisuuksiltaan avoimena ja positiivisesti tavoitehakuksena. Tästä syystä heidän läsnäolonsa tekee strategiatyöstä uutta luovaa toimintaa, joka ei rakennu ainoastaan nykyhetkeen ja ymmärrykseen siitä, vaan on rohkeasti tulevaisuutta luotaavaa ja sen mahdollisuuksista ammentavaa – tätä kutsutaan strategiseksi muotoiluksi. Analyttinen lähestymistapa on liian rajoitteinen radikaaleille ideoille, mutta luova ajattelu voi johtaa todellisiin uusiin oivalluksiin ja luoda myös arvoa täysin uudella tavalla. Tähän tarvitaan muotoilijan ajattelutapaa.

SKENAARIOSYKLI

Helsingin kaupungin skenaariotyössä käytetty syklinen malli on kehitetty OSPA-mallin pohjalta käyttäen lisäksi ihmiskeskeistä muotoiluajattelun lähestymistapaa.

Skenaariosykli koostuu kolmesta osasta:

- (1) tutkimuksesta, jossa etsitään erityisesti niitä elementtejä joilla on suurin muutosvaikutus tulevaisuudessa.
- (2) navigoinnista, joka on iteratiivinen sosiaalinen prosessi jota käydään strategisen keskustelun muodossa eri sidosryhmien kanssa.
- (3) luomalla kompleksinen kuva tulevaisuudesta esitettyjen vaihtoehtojen ja keskustelujen pohjalta.

Kaiken kaikkiaan skenaariosykli on oppimispolku kohti avoimia tulevaisuuskuvia. Skenaarion tuloksena syntyy syklin eri vaiheissa ensin neljä skenaarioluonnosta skenaariokartan muodossa, joiden pohjalta käydään työpajoissa strategista keskustelua ja tehdään rajauksia tulevaisuuden suhteen.

Seuraavassa vaiheessa kootaan kaupunkikompassiin kaksi erilaista tulevaisuuskuvaa A ja B lähtökohdaksi lopulliselle visiokartalle, joka muodostaa kaupungin lähitulevaisuuden kiintopisteet ja kehitysajurit sekä yhteisen tavoitteen. Tulevaisuudessa visiokarttaa seurataan asiantuntijoiden toimesta vuositasona niin, että mikäli uusia herätteitä muutoksista ilmenee, tehdään näiden osalta nopeita selvityksiä ja tarvittavia suosituksia jatkotoimenpiteiksi. Näin skenaariosykli on jatkuvasti avoin uusille tulkinnoille mahdollisista tulevaisuuksista.

Koko syklinen prosessi seuraa muotoiluajattelun eri vaiheita:

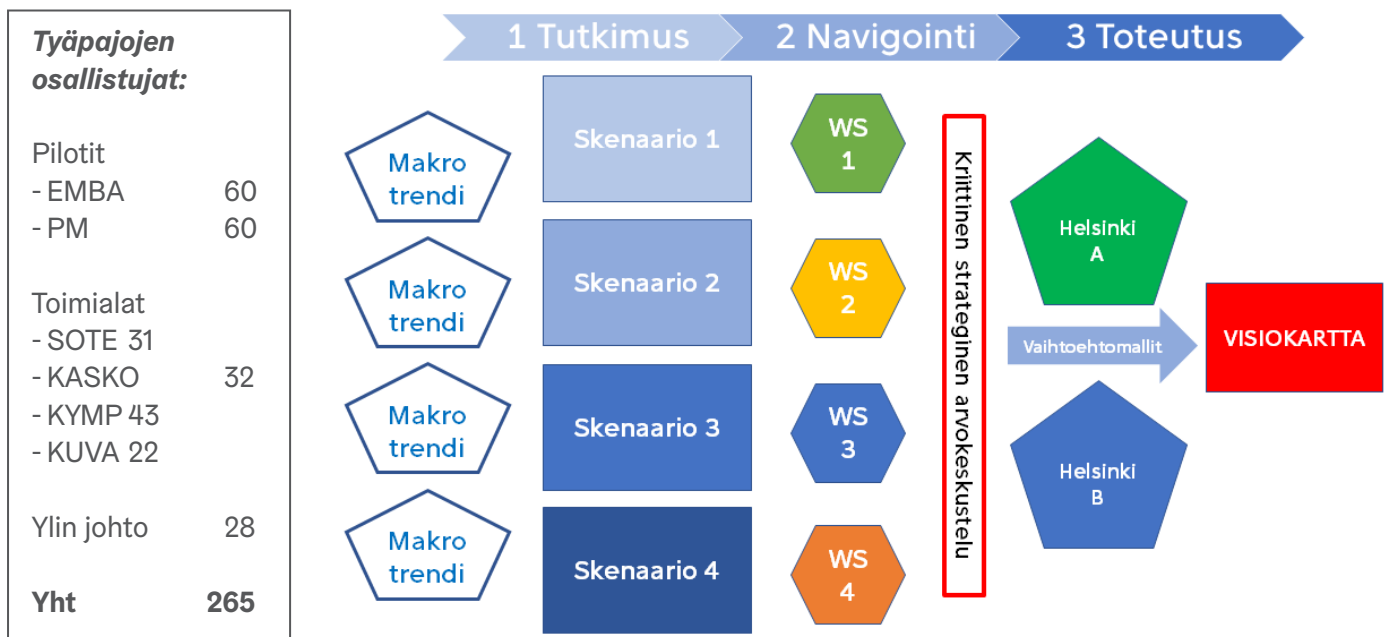
- a) kontekstin ymmärtäminen
- b) kysymyksien rajaaminen
- c) konseptien luominen
- d) toteutus ja sen testaaminen

STRATEGIAN LUONTI

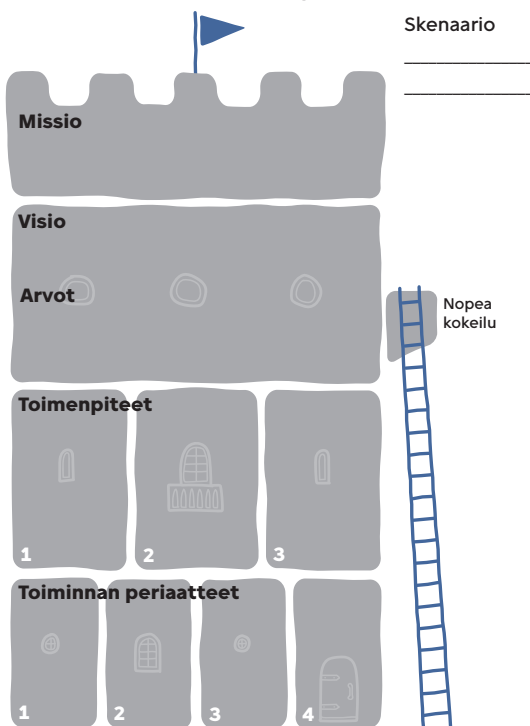
Yhdessä tekemisen prosessi

Strategian luonti alkoi *tutkimuksella*, jonka lopputuloksena Helsingin kaupungille rakennettiin neljä tulevaisuuden skenaariota. *Navigointivaiheessa* järjestettiin kaksi pilottityöpajaa, joissa työstiin strategian pääelementit. Seuraavaksi neljässä toimialakohtaisessa työpajassa käytiin kriittistä arvokeskustelua. Tämän jälkeen toteutettiin johdon työpaja, jossa työstiin kahden skenaarion avulla lopullinen visiokartta. Se on yhteenveto ja visuaalinen työkalu tulevaisuuden strategiasta Helsingille 2017-2020.

Visioprosessi: luova skenaariotyö

Toiminnan strategiatorni 2020

> Strategioiden luonti toimialoittain

RYHMÄTYÖSKENTELY: Työvaiheet ja sisältö

Ryhmät työskentelivät kaikissa työpajoissa yhden ennalta valitun skenaarion puitteissa. Jokainen ryhmä aloitti työskentelyn jatkojalostamalla pilottityöpajan tuloksena syntyneitä skenaariokohtaisia strategian peruselementtejä (missio, visio ja arvot). Tämän jälkeen ryhmät keskittyivät **toimialakohtaisiin käytännön toimenpiteisiin ja toiminnan periaatteisiin**. Lisäksi ryhmät antoivat esimerkin nopeasta kokeilusta. Niissä työpajoissa, joihin oli varattu enemmän aikaa osallistujat loivat myös itse tulevaisuuden persoonia.

Työpajojen tulokset on esitelty seuraavilla sivuilla. Jokaisesta tuloksesta on nostettu esiin sitä vallitseva *teema*, jotka on koottu yhteen kahden skenaarion esittelyssä (Joustava jakamiskaupunki ja Luova Oppimiskaupunki).

MISSIO - Olemassaolon tarkoitus, kaupungin rooli. Mitä ja miten haluamme muuttaa tämänhetkistä tilannetta?

VISIO - Yhteinen näkemys tulevaisuuden suunnasta ja motivaattoreista

ARVOT - Millaiset arvot ohjaavat kohti visiota?

Luova visiokartta - elementit

Skenaariosyklin lopputuloksena – keskustelun yhteen kokoavana kuvauksena – kootaan **visiokartta** (keskiaukeama), jonka elementtejä ovat toiminnan tarkoitus (missio), tavoite (visio), perinteet, arvot ja peruskivet sekä toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi. Lisäksi visiokartassa hahmotetaan tarvittavat kehitysaskleet tavoitteellisen tulevaisuuden saavuttamiseksi.

Luova strategia ja visiokartta vastaa viiteen kysymykseen:

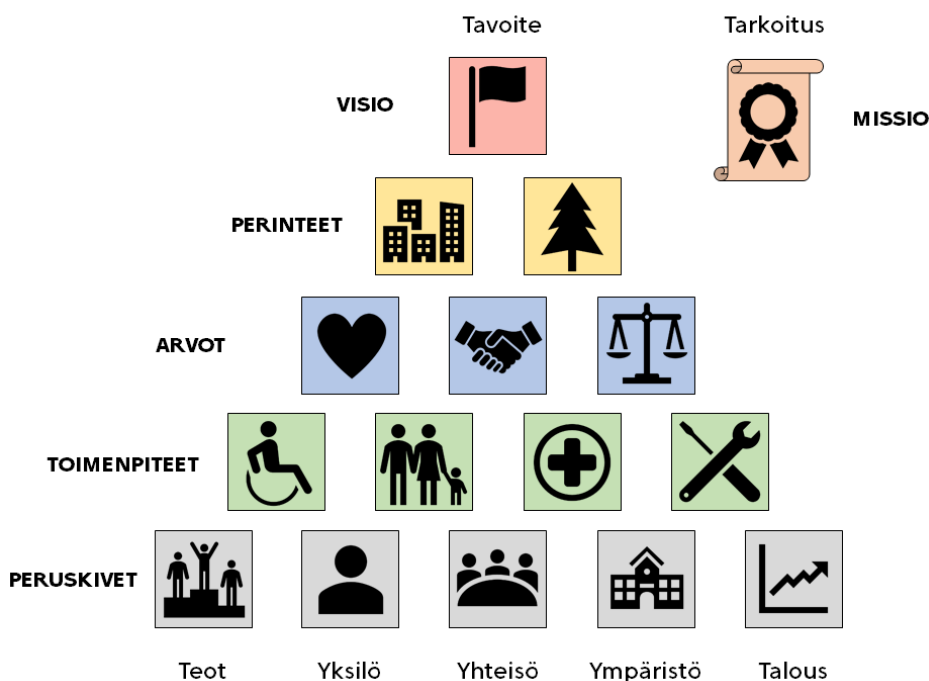
- Millä alueella olemme (**missio, visio**) ja millä pääsemme sinne (**arvot**).
- Mitkä ovat toimenpiteet sekä miten saavutamme (**peruskivet**) ja toteutamme tavoitteen (**visio**).

Visiokartta kuvaa sitä strategiaa, jolla keskustelussa syntynyttä yhteistä tulevaisuutta rakennetaan.

Strategian 5 elementtiä

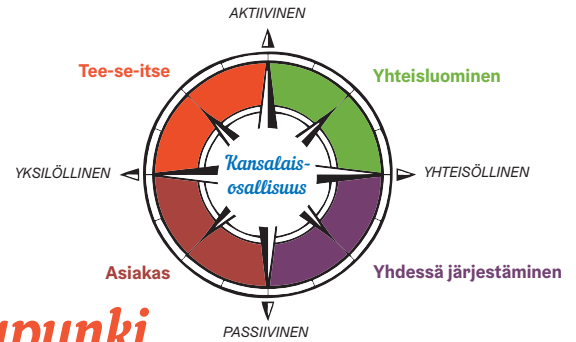

Helsingin strategiatorni

Kaikille Avoin Kaupunki

Skenaariot eroavat toisistaan kansalaisten aktiivisuuden ja yhteisöllisyyden asteen mukaan. Kaikissa skenaarioissa on mukana pitkän aikavälin **muutosajurit**, valittuja **trendejä** ja **kansalaispersoonaa**, joka havainnollistaa tulevaisuuden kansalaisten jokapäiväistä elämää.

Yusuf, 24, sinkku

PROFIILI

Freelance UX-suunnittelija
Yhteisöllinen työtila
Asuu lähiössä
vuokrayksiossää
Viettä 3 kk vuodesta
Turkissa

LUOVA tietokaupunki

LUOVA KAUPUNKI -skenaariossa ihmisillä on **tee-se-itse** -asenne elämään. Heidän ajattelutapansa on globaali ja osallistuminen on aktiivista ja yksilökeskeistä. Tämä skenaario edistää **DYNAAMISEN** kaupungin syntymistä ja liittyy **tietoyhteiskunnan** kehittymiseen.

MUUTOSAJURIT

- Sosiaalinen liikkuvuus
- Digitalisaatio
- Keinöaly ja keinotodellisuus
- Freelance-talous
- Omistamisen väheneminen

Tee-se-itse
toiminta

"Teot ovat
tärkeintä."

TIETO- YHTEISKUNTA

Trendit

- * Muuttuvat stereotypiat
- * Yhteisöllinen työkuultuuri
- * Yksityisyyden nousu
- * Jatkuva oppiminen
- * Pientuotanto

Kansalaiskokemus - LUOVA kaupunki valjastaa kansalaisten näkemyksen, osaamisen ja intohimon ihmisten näköisen kaupungin rakentamiseen ja muotoilemiseen.

JOUSTAVA hyvinvointikaupunki

Eetu, 68, eronnut

PROFIILI

Eetu, Eläkkeellä oleva IT-päällikkö
Startup-yrittäjä, digitaalinen
liiketoiminta, Ei lapsia
Asuu omistusasunnossa,
älykerrostalossa uudisalueella

JOUSTAVA KAUPUNKI -skenaariossa ihmiset ovat **palvelun saajia**. Heidän ajattelutapansa on globaali. Osallistuminen on passiivista ja yksilökeskeistä. Tämä skenaario edistää **VÄLITTÄVÄN** kaupungin syntymistä ja liittyy **hyvinvointiyhteiskunnan** kehittymiseen.

MUUTOSAJURIT

- Väestön ikääntyminen
- Esteettömyys periaate
- Mukavuuskulttuuri
- Muutoksen ennustamattomuus
- Älykäs infrastruktuuri

Palvelupohjainen
toiminta

"Sain
elämäni takaisin
terveysteknologian
avulla."

"Haluan
palvelut omilla
ehdoillani."

HYVINVOINTI- YHTEISKUNTA

Trendit

- * Täsmähoito ja -lääkitys
- * Luotettavat, integroidut systeemit
- * Arkipäiväistyvät robotit
- * Elämäntapapalvelut
- * Virtuaalitodellisuus-
kokemukset

Kansalaiskokemus

JOUSTAVA kaupunki auttaa kaikkia ihmisiä – ja erityisesti heikko-osaisia – voimaan hyvin ja pärjäämään huolimatta vastaan tulevista vaikeuksista.

ASUKKAIDEN jakamiskaupunki

ASUKKAIDEN KAUPUNKI -skenaariossa ihmiset ovat **osallisina kokemusten ja palveluiden tuottamisessa**. Heidän ajattelutapansa on paikallinen ja osallistuminen on aktiivista ja yhteisöllistä. Tämä skenaario edistää **HIILIVAPAA** kaupungin syntymistä ja liittyy **jakamisyhteiskunnan** kehittämiseen.

Stina, 35, 1 + 2 lasta

PROFIILI

Stina, Mikroyrittäjä, omistaa elämäntapayrityksen Uusperhe, kaksi lasta aiemmasta suhteesta ja yksi yhteinen lapsi Asuu omistusasunnossa, tiiviisti rakennetussa korttelissa lapsiystävällisellä alueella

Kansalaiskokemus – ASUKKAIDEN kaupunki innostaa ihmiset mukaan kaupungin tekemiseen, auttaa määrittämään yhteisiä päämääriä ja nostaa esiin parhaita puoliamme – asioita jotka yhdistävät meitä.

JAKAMIS-YHTEISKUNTA

Trendit

- * Mainetalous
- * Sosiaaliset liikkeet
- * Alhaalta ylös- johtaminen
- * Yhteiskehittäminen
- * Vertaisverkostot

FIKSU palvelukaupunki

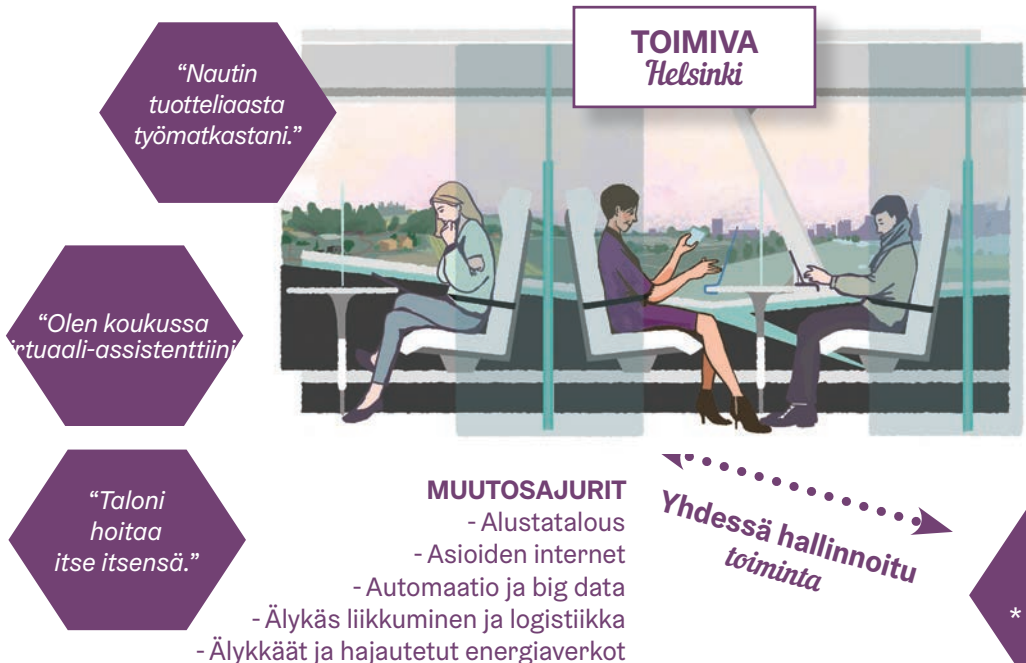
FIKSU KAUPUNKI -skenaariossa ihmiset **hallinnoivat yhdessä** asumisen ja elämisen organisaatioita. Heidän ajattelutapansa on paikallinen ja osallistuminen on passiivista ja yhteisöllistä. Tämä skenaario edistää **TOIMIVAN** kaupungin syntymistä ja liittyy **palveluyhteiskunnan** kehittämiseen.

Kirsi, 55, lapset muuttaneet

PROFIILI

Kirsi, Kaupungin virkanainen Johtavassa asemassa Naimisissa Asuu omistusasunnossa Nurmijärvellä Käy Helsingissä töissä

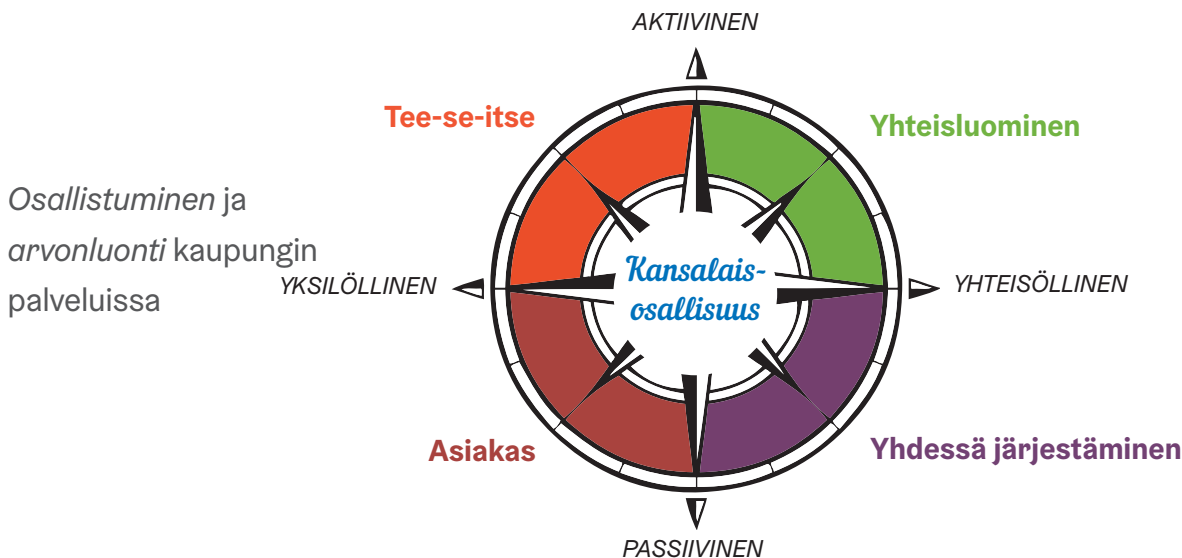
PALVELU-YHTEISKUNTA

Trendit

- * Mobiilit arjen ratkaisut
- * Tietoturvan varmistaminen
- * Ääniohjaus ja botit
- * Kontrollin tarve
- * Luksuspalvelut

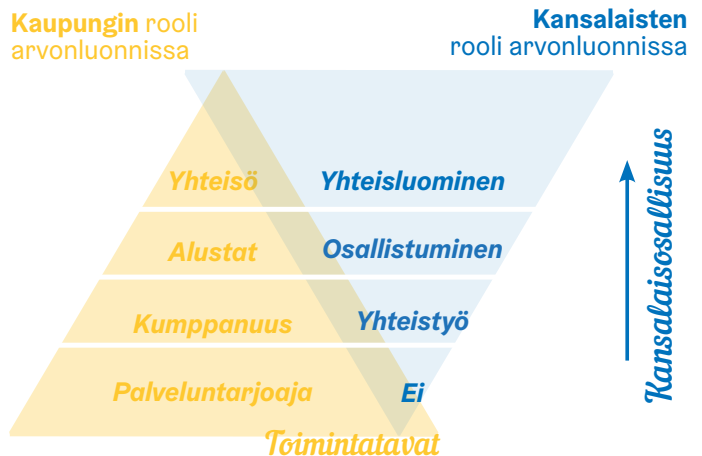
Kansalaiskokemus - FIKSU kaupunki tarjoaa digitaalisten ratkaisujen avulla parempia julkisia palveluita, edistää resurssien tehokasta käyttöä ja vähentää asumisen ympäristövaikutuksia.

KAUPUNKIKOMPASSI TULEVAISUUTEEN *Kansalaistoimintamalli*

Kaupunkikompassi-malli, joka selittää kansalaisosallistumisen eri tasoja suhteessa kaupunkiin yhdistää neljää tulevaisuuden skenaarioita. Mallin viitekehys on *Ezio Manzinin* Participation Involvement (PI) -kartan inspiroima. Sen toisessa ääripäässä palveluntarjoajat muotoilevat palvelun yksilöllisesti *asiakkaan* tarpeiden mukaan. Toisessa ääripäässä vuorovaikutus on tiivistä yhteisöjen toimintaa, missä jäsenet luovat toiminnan säännöt ja sekä muotoilevat ja tuottavat palvelut yhdessä = **yhteisluominen**.

(Design, When Everybody Designs, Ezio Manzini, MIT Press 2015)

KANSALAISSYHTEISKUNTA: kohti yhteisluomista

Yhteiskunnan kehittäminen kansalaisten osallisuutta ja osallistumista lisäämällä tukeutuu yhteisen arvonnun -ajatukseseen. Kansalaiset siirtyvät palveluiden käyttäjistä kumppaneiksi, jotka toimivat yhdessä kaupungin ja toistensa kanssa erilaisten alustojen ja resurssien avulla. Hyvästä elämästä tulee kaikkien tehtävä: paikalliset viranomaiset, hallinto, yritykset ja kansalaiset työskentelevät yhdessä tätä päämäärää kohti. Tätä voidaan myös kutsua yhteisluomiseksi, jossa kunta toimii mahdollistajana antaen kansalaisille yksilöllisen ja yhteisöllisen autonomian.

Kansalaisyhteiskuntaa voidaan rakentaa *neljän eri asteen* kansalaisten osallisuutta tukevan toimintatavan kautta:

- kaupunki voi antaa yhteisöille käyttöön resursseja

-> yhteisluominen

- toimia alustana yhteisesti tuotetuille palveluille

.> osallistuminen

- toimia kumppanina tuottamalla palveluita muiden kanssa

.> yhteistyö

- tarjota itse palveluita

ROOLIT JA ARVONUONTI

Kansalaisten rooli arvonnunissa lisääntyy. Kun siirrämme päätöksentekoa kohti kansalaisia, voimme luoda mahdollisuuksia kansalaisten osallisuudelle ja yhteisölliselle arvonnunille. Siten emme enää miellä ihmisiä ainoastaan hyvinvointivaltion palvelujen kuluttajiksi, vaan yhteistuottajiksi.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖ

Toiminnan strategia -työpaja

LUOVA tietokaupunki

TEEMAT
SAAVUTETTAVUUS
SALLIVUUS

TOIMINNAN PERIAATTEET

*Helsinki on proaktiivinen digitalisaation ja asukaslähtöisten palvelujen tuottaja.
Avoin data hallitusti käyttöön
Lupa erehtyä, kokeilualusta
Virkamies ei ole yksin viisas!
Malleja maailmalta*

TOIMENPITEET

- Helsinki app: 'Moving In', 'Living In'
- Kaupunki apps, vuorovaikutteinen avoin data
- 100 luukun periaate
- Lupamenettelystä ilmoitusmenettelyyn

JOUSTAVA hyvinvointikaupunki

TEEMAT
KÄYTTÄJÄLÄHTÖISYYS
AVOIMUUS
OSALLISTAMINEN

TOIMINNAN PERIAATTEET

*Monikanavaisen asiakaspalvelun kehittäminen
Positiivinen asenne ja ennakkoluulottomuus
Ennakoitavat palvelut
Visionäärisyys*

TOIMENPITEET

- Kertatoimijoiden digi, monikanavaisuus
- Pääsy toisten tietojärjestelmiin
- Parannamme asiakaskokemusta
- Digitalisaatiosta ja robotisaatiosta kaikki irti
- Kaupunki - private yhteissuunnittelu

ASUKKAIDEN jakamiskaupunki

TEEMAT
SUJUVAT PROSESSIT
AVOIN
VUOROVAIKUTUS

TOIMINNAN PERIAATTEET

*Asiakaslähtöisyys
Nopeat käsittelyajat
Riskiperusteinen arviointi
Lean prosessit sujuviksi
Just say yes! Yes we can!
Kaupunkilaisten "tukeminen"
Kestävästi rakennettu kaupunki*

TOIMENPITEET

- Uuden toimintakulttuurin luominen
- Lupaviidakon selkeyttäminen
- Kokeilukulttuurin edistäminen
- Toteutetaan digitaalinen transformaatio yhdessä kaupunkilaisten kanssa
- "Yhden luukun periaate"
- Rajapintojen avaaminen!

FIKSU palvelukaupunki

TEEMAT
VUOROVAIKUTTEISUUS

TOIMINNAN PERIAATTEET

*Asiakaslähtöisyys
Hankelähtöisyys
Taloudellisuus
Kokeilukulttuuri*

TOIMENPITEET

- Digitaalisten palveluiden käyttöönotto
- Joukkoliikenne raiteille
- Hiilineutraali Helsinki
- Energia renesanssi
- Energiatehokas rakentaminen
- Kestävä liikennejärjestelmä

KULTTUURI JA VAPAA-AIKA

Toiminnan strategia -työpaja

LUOVA tietokaupunki

TOIMENPITEET

TEEMAT

24/7

TÖRMÄYTTÄMINEN

TOIMINNAN PERIAATTEET

*Henkisesti "safe" puitteet
Helpot käytännöt "snabba cash"*

- Palvelut rakennetaan ja markkinoidaan motivaatio-perustaisille kohderyhmille.
- Palvelut saavutettaviksi
- Laatumielikuva luodaan henkilöiden avulla
- Neuvonantajaryhmät sparraa ja kyseenalaistaa sekä avaa toisia todellisuuksia

JOUSTAVA hyvinvointikaupunki

TOIMENPITEET

TEEMAT

SOSIAALINEN YMPÄRISTÖ

TOIMINNAN PERIAATTEET

*Kavereiden kanssa
- Kaupunki alustana
Mahdollistaa kaupunkilaisten yksilöiden, yhteisöjen ja yritysten toimintaa
- Asukaslähtöisyys*

- Yhteissuunnittelu sekä kasvokkain että verkossa
- Maksuttomuus tai edulliset pääsymaksut
- Ohjelmiston suunnittelu tietoperustaisesti
- Viestintä palveluista

ASUKKAIDEN jakamiskaupunki

TOIMENPITEET

TEEMAT

MONIKANAVAISUUS

TOIMINNAN PERIAATTEET

*Yhden luukun periaate
Yhteiskehittäminen*

- Kansalaistoiminnan tuen sivusto
- Vapaa-aika app kaulunkilaisille
- Osallistava budjetointi alueittain ja teemoittain

FIKSU palvelukaupunki

TOIMENPITEET

TEEMAT

YHDENVERTAISUUS

TOIMINNAN PERIAATTEET

*Ketkä pyydetään mukaan?
Kuka muu tekee tätä?
Yhdenvertaisuus (PD)
Kokeilukulttuuri
Itsekriittisyys*

- Mobiilit palvelut
- Yhteiset tilat ja koneet "tukioppilaat"
- Avoin data

SOSIAALI JA TERVEYS

Toiminnan strategia -työpaja

LUOVA tietokaupunki

TEEMAT
**KANSALAISEN
OMA, VAHVA
TOIMIJUUS**

TOIMINNAN PERIAATTEET

*Rohkeus, uusi ja oma tapa tehdä
Säätelyn vähentäminen
Yhteiskuntarauhan tukeminen,
tasavertaisuus
Yhteisöllisyyden tukeminen*

TOIMENPITEET

- Kaupungin rakentaminen yhdessä asukkaiden kanssa.
- Digitaaliset palvelut 24/7
- Poistetaan esteet asukkaiden omalta toimivuudelta.
- Luovat ideat käyttöön?
- Mahdollistetaan omat, paikalliset ratkaisut. Omaehtoiset palvelut

JOUSTAVA hyvinvointikaupunki

TEEMAT
**AVOIMUUS JA
OSALLISUUS**

TOIMINNAN PERIAATTEET

*Heikoimmasta huolehtiminen
Joustavuus
Oman vastuun ottamisen
tukeminen*

TOIMENPITEET

- Tehdään yhdessä asukkaiden ja asiakkaiden kanssa.
- "Huomaamattomat palvelut"
- Coaching, valmentaminen

ASUKKAIDEN jakamiskaupunki

TEEMAT
**YHTEISKÄYTTÖ,
KIERRÄTYS -
TUOTTAVUUS**

TOIMINNAN PERIAATTEET

*Digitaalisuus - SAATAVUUS
0 - toleranssi - Asiakaskokemus,
VAIKUTTAVUUS
- "Kaikki saavat sen mitä
tarvitsevat."
- Kaikki hyödynnetään*

TOIMENPITEET

- Palvelumuotoilu (asiakasnäkökulma)
- Asiakasraati
- Kokemusasiantuntija
- Palvelujen monikanavaisuus
- Palvelusuunnitelma
- Toteutetaan yhdessä

FIKSU palvelukaupunki

TEEMAT
24/7, 365 (6)

TOIMINNAN PERIAATTEET

*Valinnanvapaus
Palvelut vaivattomasti
Sidosryhmäyhteistyö*

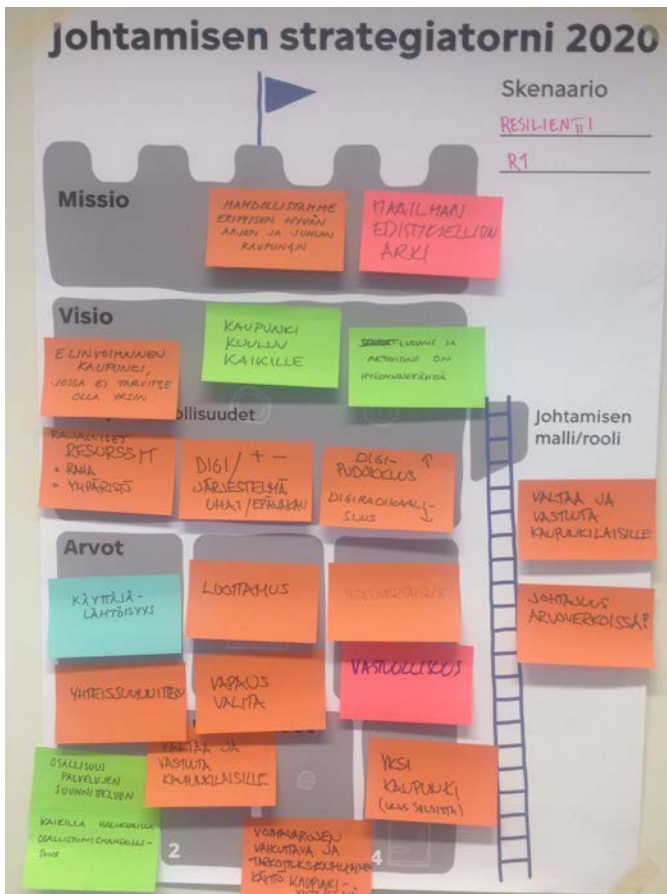
TOIMENPITEET

- Järjestetään myös paikallisia palveluja.
- Panostetaan resursseja:
 - IoT, Internet of Things
 - AI, tekoäly

EMBA -PILOTTI

Johtamisen strategia -työpaja

EMBA -työpaja oli ensimmäinen pilotti, joka edelsi neljää toimialojen työpajaa. Sen päätarkoituksena oli käynnistää johtamisen strategioihin liittyvä arvokeskustelu. Työpajan aiheena oli **johtamisen strategian muodostaminen** neljälle tulevaisuuden skenaariolle. Pilottia seuraavissa toimialojen työpajoissa työstettiin edelleen EMBA -osallistujien yhdessä muokkaamia **arvoja, visioita ja missioita**.

ARVOT
Ennakkoluulottomuus
Oikeudenmukaisuus
Avoimuus

LUOVA tietokaupunki

JOHTAMISEN PERIAATTEET

LUOVA tietokaupunki

MISSIO

Kaikkien kyvyt käyttöön.

ASUKKAIDEN *jakamiskaupunki*

VISIO

***Elinvoimainen kaupunki,
jossa ei tarvitse olla yksin.***

JOUSTAVA hyvinvointikaupunki

VISIO

Helppo ja älykäs kaupunki.

FIKSU palvelukaupunki

JOHTAMISEN MALLI

KAIKKI MUKAAN OIKEASTI
Ei mikromanageraamista

ASUKKAIDEN jakamiskaupunki

AVOIMEN KAUPUNGIN MALLI

Pohjoismaiden -työpaja

Nordic Open City 2017-tapahtuman yhteydessä järjestettiin toinen pilotti-työpaja, jossa kerättiin sisältöä tulevaisuuden strategioiden muodostamiseen pohjoismaisilta osallistujilta.

Päivän aikana työstettiin sisältöä **New Nordic Model for Open City** -varten seuraavasti:

- *Missio, visio ja arvot*
- *Yhteiskunnan periaatteet ja avoimen johtamisen rooli*

“New Nordic bespoke, tailor-made model, based on societal principal”

*“Collective opportunity
- Individual responsibility”*

“A modern ‘village’ where we make everyday life easier together.”

Työpajan tulokset erosivat joiltain osin vastaavien suomalaisten työpajojen vastauksista. Seuraavat teemat nousivat esiin keskustelussa.

Monta sukupolvea yhdessä

**Paikallinen ja hajautettu
(naapuruston tasolla)**

**Pienten askelten kautta
onnistumista**

JOUSTAVA hyvinvointikaupunki

Jaettu vastuu

**Kaikki perustuu
luottamukseen!**

ASUKKAIDEN jakamiskaupunki

Luova vapaus

Valinnanvapaus

LUOVA tietokaupunki

KASVATUS JA KOULUTUS

Toiminnan strategia -työpaja

LUOVA tietokaupunki

TEEMAT
**OSALLISUUS,
ASIAKAS-
LÄHTÖISYYS**

TOIMINNAN PERIAATTEET

*Asiakkaalle räätälöidään tarvittava palvelu
Yhteisöllinen vastuu
Joustavuus, ketteryys
Kunnioittaminen*

TOIMENPITEET

- Eurot näkyviin kaikille.
- Digitaaliset palvelut
- Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
- Palvelutarpeen tunnistaminen
- Personoidut oppimispolut

JOUSTAVA hyvinvointikaupunki

TEEMAT
**DIALOGISUUS,
VASTAVUOROISUUS,
KUUNTELU**

TOIMINNAN PERIAATTEET

*Tarjoamme monipuolisia, myös henkilökohtaisia palveluita, monimutkaisiinkin tilanteisiin.
Helppo saavutettavuus
Käyttäjälähtöisyys*

TOIMENPITEET

- Kuntalaisille oma digitaalinen palveluportaali
- Kutsumme kansalaiset palveluiden käyttäjäksi ja arvioijaksi.
- Ristikkäismarkkinoimme palveluja, uusia markkinointikanavia

ASUKKAIDEN jakamiskaupunki

TEEMAT
**OSALLISUUS
KESTÄVÄ KEHITYS**

TOIMINNAN PERIAATTEET

*Asiakkaat mukaan, myös yritykset ja yhteisöt
Kestävä kehitys; sosiaalinen, eettinen, ekologinen, ekonominen, kulttuurinen
Yhdessä tekeminen
Tekemällä oppiminen*

TOIMENPITEET

- Uudenlaiset tilaisuudet vanhemmille: mukana suunnittelussa, perheiden, opiskelijoiden tarpeet huomioon
- Kestävä kehitys kuuluu vahvasti opetussuunnitelmiin
- Verkostomainen tapa toimia, tehdä työtä

FIKSU palvelukaupunki

TEEMAT
**DIGITAALINEN
OSALLISUUS**

TOIMINNAN PERIAATTEET

*Helppous ja saavutettavuus
Tulevaisuuden osaamisen varmistaminen
Koko kaupunki oppimisympäristönä
- Fokuksessa MITEN opitaan = taidot, tulevaisuuden osaaminen, oppimisen ymmärtäminen laajasti
- Learning design: koko kaupunki suunniteltu oppimisen periaatteella*

TOIMENPITEET

- Digiohjelman yhteensovittaminen
- Koko kaupungissa langaton alusta
- Tiedon: - tuottaminen ja jakaminen, hyödyntäminen, kriittinen käyttäminen
- Personoidut palvelut, Big data, My data

"Huomaamattomat palvelut"

JOUSTAVA
hyvinvointikaupunki

"Kaikki elämä on arvokasta (myös nurmikat)."

ASUKKAIDEN jakamiskaupunki

"Tarjoamme monipuolisia, myös henkilökohtaisia palveluita, monimutkaisiinkin tilanteisiin."

JOUSTAVA
hyvinvointikaupunki

"Helsingin brändi: Oppiva Helsinki"

FIKSU palvelukaupunki

"Helsinki on iloisen tekemisen yhteisö."

ASUKKAIDEN jakamiskaupunki

"Kaupunki ihmisiltä ihmiselle."

LUOVA tietokaupunki

"Uuden toimintakulttuurin luominen."

ASUKKAIDEN jakamiskaupunki

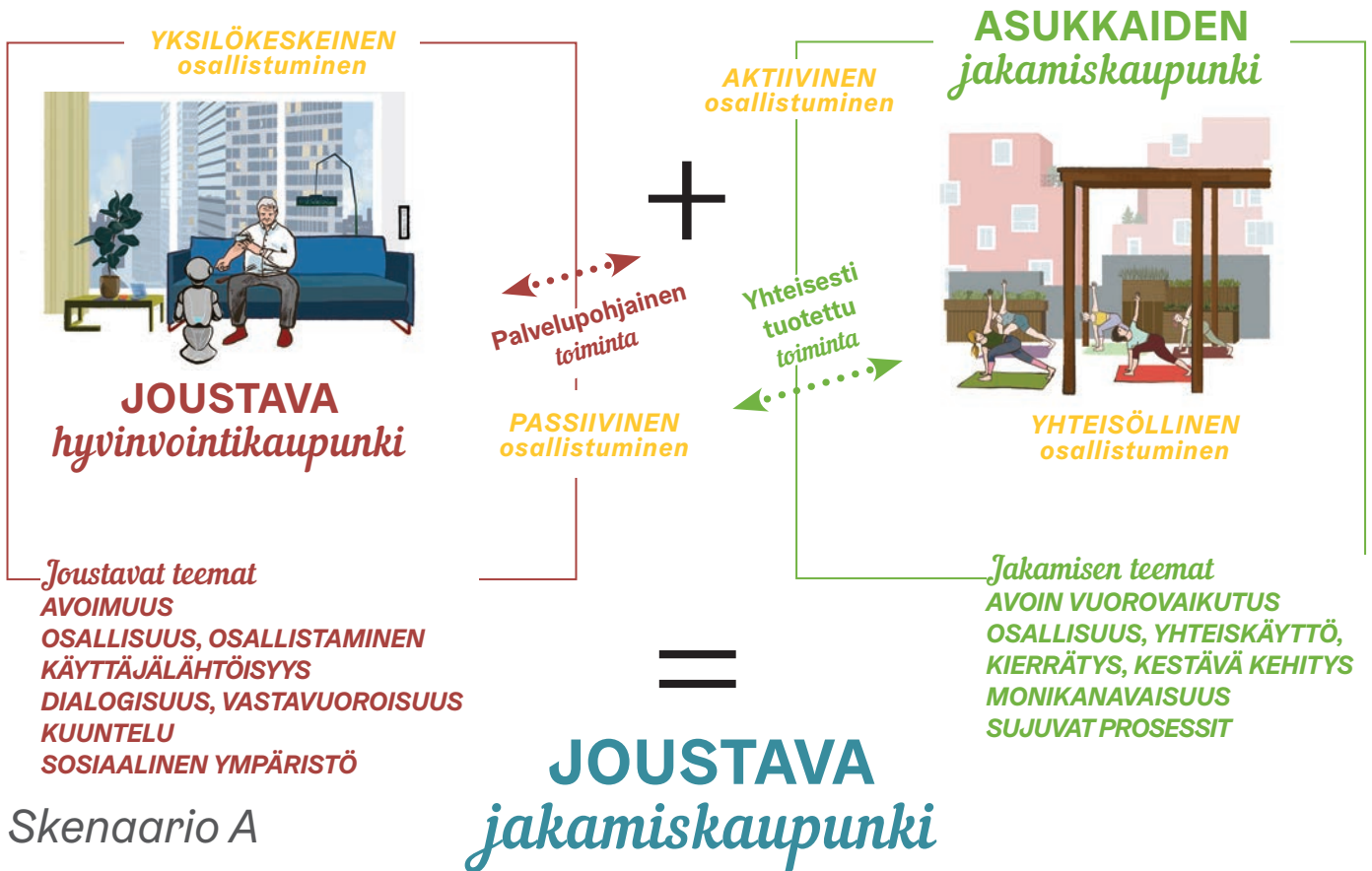
"Vihreä, kirjava, käytetty ja kaunis metropoli, josta näkyy kauas."

LUOVA tietokaupunki

Kaikille Avoin Kaupunki

Luovan johtamisen leiriä varten kaksi alkuperäistä, samanhenkistä skenaariota yhdistettiin yhdeksi kaupunkimalliksi **Joustava jakamiskaupunki**.

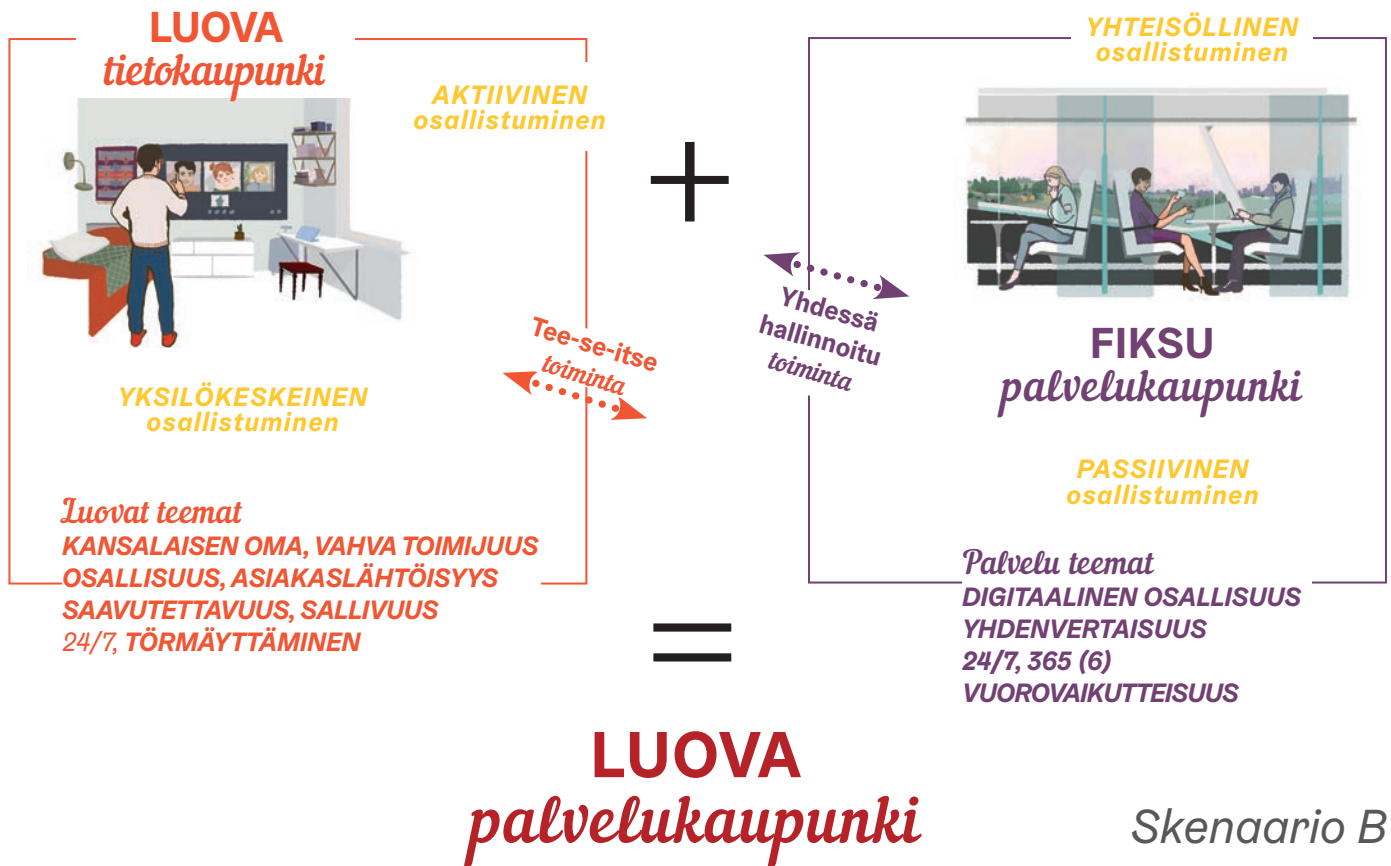

Skenaario A

Skenaariot (2) 2030

Luovan johtamisen leiriä varten kaksi alkuperäistä, sisällöltään erilaista ja toisiaan täydentävää skenaariota yhdistettiin yhdeksi kaupunkimalliksi **Luova palvelukaupunki**.

4. VISIO

Älykkäästi avoin Helsinki mahdollistaa maailman parhaan arjen

3. MISSIO

Mahdollistamme elinvoimaisen ja merkityksellisen arjen

VAIKUTTEET

- DIGITAALINEN TRANSFORMAATIO
- JATKUVÄ OPPIMINEN
- KESTÄVÄ TOIMINTA
- YHTEISÖ VOIMANA
- VERKOTTUNUT ELINVOIMA

7. MUUTOSPORTAAT

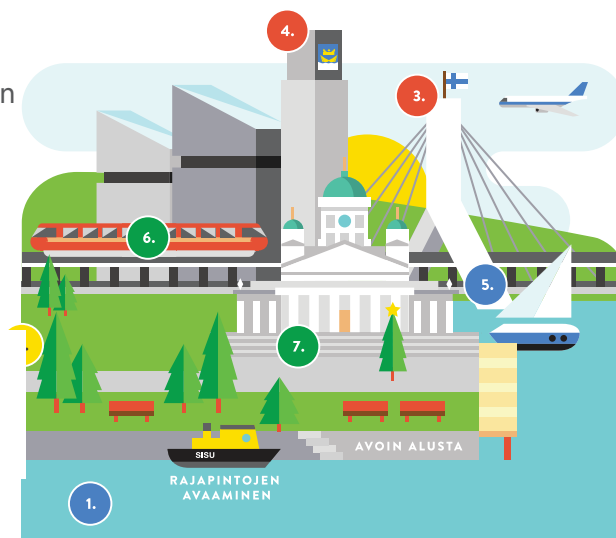
1. Yhdessä tekeminen oppien
2. Palvelualittius
3. Älykkäämpi kaupunki

2. PERINNE

1. Edelläkävijyys
2. Vastuullisuus
3. Stadilaisuus on moninaisuutta

1. ARVOT

1. Ketteryys
2. Avoimuus
3. Rohkeus

5. TOIMINNAN PERIAATTEET

Yksi Helsinki, yhteistyö
Ketterä kokeilija
Tulevaisuutta rakentava

6. PAINOPISTEALUEET

Koko kaupunki oppimisalustana
Merkitysjohtaminen
Työn uudistaminen

Luovan johtamisen leiriä varten Uusi Kaupunki Kollektiivi teki alkuperäisiin neljään skenaarioon perustuvat visiot vuodelle 2050.

LUOVA tietokaupunki 2050

Luovassa tietokaupungissa eletään tee se itse -asenteella. Tietoyhteiskunta on luonut rennon ja yhteisöllisen työnteon kulttuurin, jossa työ ja arki sekoittuvat. ihmiset oppivat uutta läpi elämänsä, ja tietotekniikan hallitseminen on ehdoton kansalaistaito. Monenlaisia resursseja jaetaan verkoistoina kansainvälisesti. Luova tietokaupunki on mahdollisuuksien tulevaisuus monelle ihmiselle. Toisaalta se luo epävarmuutta niille, jotka kaipaavat vakaata rytmiä ja toimeentuloa elämäänsä eivätkä vielä käytä tietotekniikkaa sujuvasti.

Kuinka vastata luovan tietokaupungin unelmaan ja sen haasteisiin?

Ryhmän vetäjä: Hilla Rudanko/arkkitehdit R+K, kuva ja teesit: Kaleidoscope

HAASTE: miten ehkäistä
valeinformaation
leviämistä verkossa?

RATKAISU:
Korkea koulutustaso
ja yhteiskunnassa
mukanaolo > kehittyvä
yhteiskunnan lukutaito.

HAASTE: mistä tulovirtaa
yhteiskuntaan?

RATKAISU: Yritteliäisyys
elämäntapana, "sotun
yhteydessä kaikille lapsille
y-tunnus ja lapsilisän tilalle
siemenrahasto".

HAASTE: syrjäyttääkö
digitalisaatio?

RATKAISU:
Tekoälyn tuoma apu vähentää
digitaalista segregatiota,
"tekoälytoimeentulotuki".

HAASTE: ovatko ihmiset läsnä
fyysisesti, jos toimivat paljon
verkossa?

RATKAISU:
Fyysistä lähiyhteisöä
vahvistetaan, kaupunki tarjoaa eri
sukupolvien yhteisiä olohuoneita.

FIKSU palvelukaupunki 2050

Fiksussa palvelukaupungissa yhteisiä resursseja jaetaan tehokkaasti ja tarkasti. Kysyntä kootaan passiivisesta osallistumisesta, tällä mahdollistetaan yksilöllisiä palvelurakenteita.

Teknologiset ratkaisut helpottavat arjen sujumista ja osaavat yllättääkin helppoudellaan. Energian, ajan kustannusten säästö mahdollistaa uusien rakenteiden olemassaolon. Laiteriippuvainen tulevaisuusskenaario kysyy kypsää suhtautumista ja velvoittaa syrjäytymisvaaran välttämiseen.

Jussi Vuori / JADA

PAIKKAAN SITOMATTOMAT TEKNOLOGIAT eivät saa passivoittaa tai syrjäyttää.

TEESI
Puutarhakaupungin laatua melkein keskustassa. Töitä kotoa, töitämatkalta; keskeinen sijainti menettää merkitystään matriisikaupungissa.

TEESI
Tuki ja turva paikalla. Huolenpitoa sairaille ja hauraille, monitoroinnit jaetaan jatkuvasti.

TEESI
Älykäs liikenne käsittää kaikkikulkumuodot. Minne menetkin, kyytilähteenyt.

ERIARVOISTUMINEN UHKANA -
kaikilla oltava tasavertaiset koulutusmahdollisuudet digiaikaan.

WAIT TIME - voit päättää miten jonotat tai jonotatko. Fiksut ratkaisut mahdollistavat ajan hyödykkään käytön, lisää aikaa arkeen.

JOUSTAVA hyvinvointikaupunki 2050

Joustava kaupunki on varautunut muutoksiin niin asukkaidensa kuin koko kaupungin tilanteessa. Varautuminen näkyy esteettömyytenä ja muuntojoustavuutena rakenteissa, saavutettavuutena ja yksilöllisyytenä erilaisissa palveluissa ja toisaalta asukkaiden kuuntelemisena päätöksenteossa.

Joustava hyvinvointiyhteiskunta on valmiina auttamaan, kun kaupunkilainen sairastuu ja kaipaa tukea. digitaaliset, räätälöidyt palvelut niin teveydenhuollossa, kulttuurissa kuin joukkoliikenteessäkin ovat kaikkien helposti saavutettavissa.

Niilo Ikonen / Avarrus arkkitehdit

TEEMA 2 OSALLISTAMINEN

JOHTOPÄÄTÖS 2:
Osallistavan demokratian potentiaali lunastettava
- peruskoulussa tulee opettaa yhteiskunnallista osallistumista
- osallistaminen voi myös vieraannuttaa päätöksenteosta

TEESI
Asukas voi vaikuttaa elinympäristöönsä paikallisyhteisössä ja kaupungin virtuaalipalveluissa.

TEESI
Asukas voi vaikuttaa elinympäristöönsä paikallisyhteisössä ja kaupungin virtuaalipalveluissa.

TEEMA 1 JOUSTAVUUS

TEESI
Helposti saavutettava, älykäs joukkoliikenneverkko perustuu käyttäjien tarpeisiin.

TEESI
Kaupungissa liikkuminen on esteetöntä, helppoa ja miellyttävää.

JOHTOPÄÄTÖS 1:
Joustava liikennejärjestelmä vaatii rohkeita päätöksiä. Monipuoliset palvelut täydentävät vahvaa runkoa.

TEEMA 3 SAAVUTETTAVUUS JA ESTEETTÖMYYS

TEESI
Yksilölliset sosiaali- ja terveyspalvelut tuodaan kaupunkilaisen kotiin teknologisin apuvälinein.

JOHTOPÄÄTÖS 3:
Teknologinen kehitys mahdollistaa joustavat ja saavutettavat palvelut - räätälöityjen palveluiden tarve kasvaa eri ihmisryhmillä

TEESI
Kaupunki tarjoaa kulttuuri- ja liikuntapalveluita lähellä asukasta, esimerkiksi yhteisötiloissa ja virtuaalimaailmassa.

ASUKKAIDEN jakamiskaupunki 2050

Asukkaiden jakamiskaupunki -skenaariossa ihmiset ovat osallisina kokemusten ja palveluiden tuottamisessa. Heidän ajattelutapansa on paikallinen ja osallistuminen on aktiivista ja yhteisöllistä. Jakamiskaupungissa yhä useammat asiat ja palvelut ovat joko yhteisesti omistettuja tai käytettävissä tarpeen mukaan. Palveluita myös tuotetaan yhteisesti: lähiyhteisön kesken on myös järjestetty lastenhoito, koululaisten aktiviteetit ja päivittäinen vanhempien tuki. Työn ja tekemisen merkittävyys on jakamiskaupungin asukkaille tärkeää.

Virkkala de Vocht arkkitehdit/ inari Virkkala, Sofia de Vocht, Lauri Klemola

OPPIMINEN JA TEKEMINEN:

Tavoite koko kaupungista oppimisympäristönä on tiedostamis- ja oivallusasia: museot, kaupungin aukiot sekä kaupunkitapahtumat ovat myös oppimisympäristöjä.

UHAT JA MAHDOLLISUUDET

Eriarvoisuus kasvaa
Oppimisen laatu kasvaa
Oppiminen mahdollista eri paikoista käsin

YHTEISÖLLISYYS JA JAKAMISTALOUS:

Yhteisöllisyys on hedelmällistä, jos se saadaan syntymään ihmisten vapaaehtoisesti valitsemalla, se ei saa olla pakotettua. Kaupunki tukijana ja mahdollistajana omilla toimillaan: yhdessä tekeminen on tehokas tapa tuoda ihmisiä yhteen ja parhaimmillaan torjua eriarvoisuutta.

KAUPUNGIN KEHITTÄMINEN JA RAKENTAMINEN

: Esimerkiksi Ryhmärakentaminen on mahdollisuus monipuolisempaan asuntotuotantoon. Kaupunki voi kaavoittaa ryhmärakentamiseen soveltuvia kokonaisuuksia. Rahoitus tulee mahdollistaa yksityisesti.

TEESI

Kaupungin lähiöihin on toteutettu paljon rakentamista ryhmärakentamis-projekteina, mikä mahdollistaa laadukkaan asumisen myös pienituloisille.

TEESI

Joustavin asuinvyöhykkein suunnitelluissa rakennuksissa yksityiset tilat on minimoitu ja yhteistila toimii rakennusten sydämenä.

Visiot 2050 yhteenveto

LUOVAN JOHTAMISEN LEIRI

Miten johdetaan muutosta?

Luova muutosjohtaminen oli aiheena ylimmän johdon työpajassa. Tarkoituksena oli löytää keskustelujen kautta yhteinen tulevaisuuden visio ja sisältää kaupunkistrategian työstämiseen. Luovalla otteella haettiin uusia lähestymistapoja tulevaisuuden haltuunottamiseksi. Lopputuloksena syntyi mm. **kaupungin visiokartta**, joka on lehden keskiaukeamalla.

Paneelikeskustelu:
**Johtaminen ja
tulevaisuuden Helsinki**

Sami Sarvilinna
Mikko Aho
Juha Jolkkonen
Tommi Laitio
Liisa Pohjalainen

Fasilitointi:
Anne Stenros ja
Peter Barmer

Prosessi alkoi oman luovan johtamistyylin kartoituksella. Tämän jälkeen työstettiin ryhmissä kahta uutta skenaariota **Joustava jakamiskaupunki** ja **Luova palvelukaupunki**, jotka olivat syntyneet toimialojen työpajoista.

Välillä käytiin vuodessa **2050** Uusi Kaupunki Kollektiivin avustamana. Tarkoituksena oli hyödyntää "backcasting" ajattelua eli käyntiä kauempana tulevaisuudessa ja siitä syntyneiden päätelmien avulla varmistaa, että tulevaisuuden rakentaminen on oikealla polulla nykyhetkessä, eikä uhkia ja mahdollisuuksia ole arvioitu väärin.

Sen jälkeen viimeisteltiin strategian elementtejä kahdelle skenaariorolle. **What if** -tehtävän avulla ryhmissä käsiteltiin yllättäviä, suuria uhkia ns. *wild cards* ja yhteiskunnan suurimpia haasteita *wicked problems*.

Työpajan päätteeksi toimialajohtajat keskustelivat ja ottivat kantaa **paneelissa** siitä, miten heidän toimialansavastaaHelsinginsuurimpiintulevaisuuden haasteisiin.

Lopuksi kaikki osallistujat tekivät **henkilökohtaisen lupauksen** siitä, mitä he aikovat tehdä kuukauden sisällä aloittaakseen muutoksen. Vastaukset koottiin 3D muotoon kts. takakansi.

Muutoksen johtamisen puu

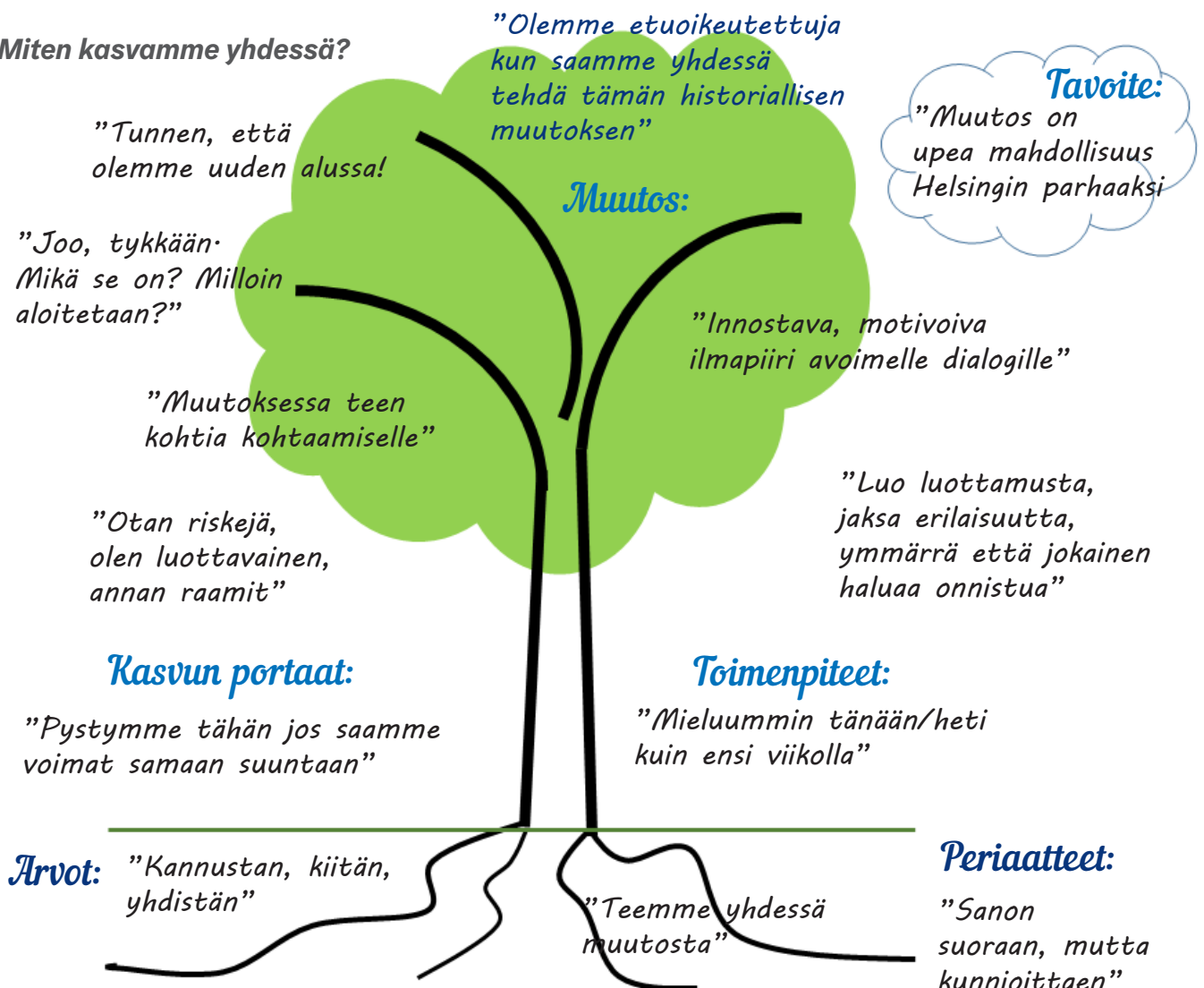
Muutoksen johtamisen KARTTA

Työpaja alkoi oman Luovan johtamisen -profiilin kartoituksella. Osallistujat määrittivät omaa johtamistyyliään yllä olevan **empatiakartan** avulla (esimerkki). Vastauksia on koottu yhteen alla olevaan Muutoksen johtamisen puuhun. Henkilökohtaiset kannanotot valottavat miten luovaa johtajuutta voidaan hyödyntää muutoksessa ja edistää kasvua.

Muutoksen johtamisen puu

> Miten kasvamme yhdessä?

Lupausten torni

Minkä lupauksen
toteutan seuraavan
kuukauden aikana?

Luovan johtamisen leiri
16.-17.3.2017

TOP TEN:

1. INNOSTAN!
2. LUPAAN OLLA AVOIN
3. UUDISTAN AJATTELUANI
4. LUPAAN KUUNNELLA
5. YRITÄN OLLA SOSIAALISEMPI
6. PUHUN YHDESSÄ TEKEMISEN PUOLESTA
7. REKRYTOIN KYVYKKÄITÄ JA INNOSTUNEITA HENKILÖITÄ
8. INNOSTAN YHDESSÄ TEKEMISEEN – OMALLA ESIMERKILLÄ
9. OTAN PUHEEKSI KANSLIASSA UUDEN JOHTAMISKULTTUURIN
10. SITOUHDUN EDISTÄMÄÄN KAUPUNGIN YHTEISTÄ ETUA MYÖS INTRESSIRISTIRIITILANTEISSA

Tekijät: Helsingin kaupunki, Helsinki Lab: Anne Stenros ja Minna Takala
Kuvitus Silja-Maria Wihersaari, Uusi Kaupunki Kollektiivi Oy
Suomenkielinen skenaariokartan käännös Wevolve, Visiokartta Barmer&Cedercreutz

Copyright © 2017 Helsingin kaupunki. Lisätietoja <http://www.hel.fi/> Tämä työ on julkaistu Creative Commons Nimeä 4.0 lisenssillä <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

